

Kebaby na nielegalnym mięsie z uboju rytualnego - nasze śledztwo

Opisujemy kulisy nielegalnego wprowadzania na rynek mięsa bez badań i dokumentacji, które z południa Małopolski trafiało do lokali gastronomicznych w różnych miastach w kraju. Zwierzęta nieznanego pochodzenia poddawano ubojowi rytualnemu w nieczynnej rzeźni, która oficjalnie stanowiła jedynie punkt skupu. W proceder zamieszani są obcokrajowcy, współpracujący z lokalnymi przedsiębiorcami z powiatu limanowskiego.

Z nielegalnej rzeźni do kuchni w restauracjach

Z naszych ustaleń wynika, że grupa działająca na terenie południowej Małopolski (m.in. w powiatach limanowskim i nowotarskim) zaopatrywała lokale gastronomiczne w co najmniej kilku dużych miastach w kraju. Tropy prowadzą m.in. do Zakopanego i Krakowa, a zatrzymany w minionym tygodniu przez policję i inspekcję weterynaryjną transport mięsa miał trafić do Warszawy.

W kilku niezależnych od siebie źródłach dowiedzieliśmy się, że nielegalnym i nieprzebadanym mięsem - które sprzedawano wraz z tym legalnym i właściwie udokumentowanym - zaopatrywano restauracje; było ono wykorzystywane m.in. w lokalach serwujących kebaby z mięsem typu "halal", czyli pochodzącym z uboju rytualnego (uśmiercania zwierząt poprzez wykrwawienie, bez ich wcześniejszego ogłuszenia).

Sprawa jest wielowątkowa i bardzo złożona. Może obejmować kwestie narażania konsumentów na niebezpieczeństwo utraty zdrowia, przestępstwa gospodarcze oraz znęcanie się nad zwierzętami.

W ramach dziennikarskiego śledztwa ujawniamy kulisy procederu.

Rodzinny interes: zamknięta rzeźnia, długi i nowa spółka

Grupa obcokrajowców swoją działalność powiązała z dwiema lokalnymi firmami z powiatu limanowskiego. Prześledziliśmy historię obu podmiotów.

Pierwsza z firm działa od początku lat 90. ubiegłego stulecia, zajmując się skupem, transportem i ubojem zwierząt. Z czasem popadła w kłopoty finansowe. Podmiot wciąż jest aktywny, a w internecie można znaleźć opinie sprzed kilku lat, wystawione przez kontrahentów, którzy twierdzili że nie otrzymali należnej zapłaty za sprzedane bydło. "Właściciel nie płaci", "bankrut" - czytamy w wyszukiwarce.

Kilka lat temu po interwencji inspekcji weterynaryjnej ubojnia należąca do 72-letniego dzisiaj mężczyzny została zamknięta. Na giełdach długów można znaleźć związane z jej działalnością zobowiązania do odkupienia w celu windykacji. Najwyższa kwota to ponad 100 tys. zł. Znacznie większym problemem przedsiębiorcy jest jednak nadchodząca licytacja komornicza dwóch nieruchomości, wycenianych na ponad 2 mln zł. Grunt i budynek mieszkalno-usługowy ma pójść pod młotek pod koniec marca. Majątek jest obciążony hipoteką pod kredyt obrotowy, zaciągnięty w 2017 roku.

Rodzina przedsiębiorcy jest dobrze znana w lokalnej społeczności. Według naszych ustaleń, w przeszłości miała mieć powiązania ze środowiskiem pseudokibiców jednego z krakowskich klubów

piłkarskich. Przeszło dziesięć lat temu na należącej do przedsiębiorcy ziemi ujawniono plantację konopi. Wówczas właściciel wytłumaczył się tym, że nie wiedział w jakim celu wykorzystywany będzie teren, który oddał w dzierżawę.

W ubiegłym roku w poważny konflikt z prawem popadł jeden z synów właściciela nieczynnej ubojni. 45-latek został zatrzymany i aresztowany za podpalenie budynku i narażenie jego mieszkańców na niebezpieczeństwo. Wywołany przez niego pożar strawił dwa samochody, a straty oszacowano na 140 tys. zł. Cała sytuacja nie miała jednak “biznesowego” tła.

Najmłodszy z synów przedsiębiorcy zaangażował się w tę samą branżę, w której od kilkadziesiąt lat działał jego ojciec. Jest prezesem spółki zarejestrowanej w Krakowie. Wysokość jej kapitału zakładowego to kilkaset tys. zł. Działalność podmiotu obejmuje m.in. przetwarzanie i konserwowanie mięsa, a także hurtową sprzedaż zwierząt, skór zwierzęcych, mięsa i wyrobów z mięsa. Na terenie nieczynnej ubojni na Limanowszczyźnie spółka zorganizowała legalny punkt skupu zwierząt.

Firmy ojca i syna łączy jeszcze jedna kwestia: pełnomocnikiem podupadłego podmiotu prowadzonego przez starszego z mężczyzn jest prezes spółki świadczącej usługi prawnicze i rachunkowo-podatkowe. Jej biuro znajduje się w niepozornym budynku na terenie osiedla domów jednorodzinnych na krakowskim Podgórzu. Pod tym samym adresem zarejestrowana jest spółka syna, działająca od kilku lat.

Zgodnie z prawem, na terenie punktu skupu zwierzęta mogą przebywać do 30 dni, nie można ich tam jednak uśmiercać. Tymczasem podczas interwencji służb w ubiegłym tygodniu ujawniono zarówno żywe, jak i martwe zwierzęta - głównie owce i kozy.

Według informacji, do których dotarliśmy, jesienią ubiegłego roku grupa obcokrajowców wyraziła zainteresowanie uruchomieniem w tym miejscu rzeźni do uboju rytualnego, ale nie uzyskała stosownych pozwoleń. Wiele wskazuje na to, że bez załatwienia formalności cudzoziemcy i tak prowadzili tego typu działalność.

Wątpliwości wokół nieczynnej rzeźni pojawiły się jednak znacznie wcześniej. Potwierdziliśmy, że m.in. w latach 2021-2023 powiatowa inspekcja weterynaryjna kilkakrotnie składała zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa. Sprawy kończyły się odmową wszczęcia śledztwa lub umorzeniem postępowania. Do policji kierowano też wnioski o kontrole konkretnych pojazdów, jednak nie przyniosło to żadnych efektów - choć podawano numery rejestracyjne samochodów, nikogo nigdy nie złapano na gorącym uczynku.

Przełom w sprawie: dwóch Azerów i dostawczak z mięsem

W środę (5 marca) około godziny 11:00 policja przeprowadziła wspólne działania z inspekcją weterynaryjną. Czynności wykazały, że na terenie ubojni może dochodzić do “nielegalnego wprowadzania na rynek produktów pochodzenia zwierzęcego”.

Prawdziwy przełom nastąpił jednak dwa dni później i to prawdopodobnie przez przypadek. W piątek (7 marca) dostawczym pojazdem należącym do właściciela zamkniętej rzeźni przyjechało dwóch obywateli Azerbejdżanu. Natknęli się na policjantów, techników i inspektorów weterynaryjnych.

Z naszych nieoficjalnych ustaleń wynika, że w proceder mogą być zamieszane kolejne firmy. Potwierdzeniem tej tezy jest fakt, że w przestrzeni ładunkowej pojazdu znaleziono mięso pochodzące z innej małopolskiej ubojni. Połowę ładunku stanowiło mięso przebadane, na które wystawiono dokumenty. Pozostała część miała zostać wprowadzona do obrotu nielegalnie. Z uwagi na wspólny transport cała partia została poddana utylizacji.

Obcokrajowcy w wieku 47 i 49 lat zostali zatrzymani przez policję.

Przedstawiono im zarzuty z art. 25 pkt. 4 ustawy o produktach pochodzenia zwierzęcego tj. wprowadzanie na rynek produktów pochodzenia zwierzęcego w sposób niezgodny z rodzajem działalności określonej w rejestrze prowadzonym przez powiatowego lekarza weterynarii. Ponadto jednemu z nich przedstawiono zarzut posługiwania się dokumentami poświadczającymi nieprawdę - powiedziała nam asp. szt. Jolanta Batko, rzecznik prasowy Komendy Powiatowej Policji w Limanowej.

Po czynnościach przeprowadzonych przez policję obcokrajowcy zostali zwolnieni. Następnie młodszy z obywateli Azerbejdżanu został ponownie zatrzymany, ale tym razem przez funkcjonariuszy zakopiańskiej placówki straży granicznej. Okazało się bowiem, że na terytorium Polski przebywał nielegalnie. Wszczęto postępowanie o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu do swojego kraju, ale obecnie jest ono zawieszona, bo mężczyzna objęty jest... zakazem opuszczania Polski. Z naszych ustaleń wynika, że wobec 47-latka ten środek zapobiegawczy zastosowano wcześniej, w związku ze sprawą dotyczącą przestępstwa przeciwko wolności seksualnej.

“Możecie pisać, co chcecie”

Podjęliśmy próbę kontaktu z właścicielem ubojni. Telefon stacjonarny w zakładzie był wyłączony, ale dodzwoniliśmy się na numer komórkowy. Odebrał 72-latek.

Rozmowa była krótka. Przedstawiliśmy się i wytłumaczyliśmy, że pracujemy nad materiałem dziennikarskim dotyczącym tego, co działo się na terenie obiektu. Powołaliśmy się na informacje z policji, straży granicznej i inspekcji weterynaryjnej.

Chcemy zapytać o pańską wersję. Czy zechce pan przedstawić swoje stanowisko i skomentować te sprawę? - zapytaliśmy.

Możecie pisać, co chcecie. Ja nie chcę zabierać głosu, nie mam takiej potrzeby - usłyszeliśmy w odpowiedzi.

Zorganizowana grupa czy przypadkowy układ?

O kulisach sprawy rozmawialiśmy z oficerem służb, pragnącym zachować anonimowość. Jego zdaniem, postępowanie prawdopodobnie zostanie “splycone” przez prokuraturę.

Za procederem ewidentnie stoi zorganizowana grupa przestępcza, a zatrzymani Azerowie mogli mieć dużą wiedzę na temat jej funkcjonowania i całej siatki powiązań - zauważa nasz rozmówca.

Dzieli się z nami swoimi obawami co do dalszego przebiegu postępowania. Posługuje się przykładem: po zatrzymaniu złodzieja samochodów śledczy powinni rozpracować całą siatkę, docierając przede wszystkim do ewentualnego zleceniodawcy kradzieży, a dalej także do pasera skupującego nielegalne części oraz mechaników, którzy kupowali je po obniżonych cenach, by następnie montować w pojazdach nieświadomych niczego klientów.

Wskazuje, że w opisywanej przez nas sprawie dwaj zatrzymani mężczyźni mogli pójść na współpracę z organami ścigania. Tymczasem usłyszeli zarzuty, za które prawdopodobnie będzie grozić im grzywna lub kara ograniczenia wolności.

Czy ktoś zadał im pytania dotyczące tego, od kogo kupowano zwierzęta oraz gdzie trafiła nielegalne

mięso? Jakie było jego przeznaczenie? Przecież w tej sprawie można mieć uzasadnione podejrzenia kolejnych zabronionych czynów: od narażenia zdrowia konsumentów po przestępstwa podatkowe - dodaje oficer.

W tle cierpienie zwierząt. TOZ o skali procederu

Podobnego zdania są inspektorzy Towarzystwa Opieki nad Zwierzętami w Krynicy-Zdroju, którzy w środę (12 marca) w Prokuraturze Okręgowej w Nowym Sączu złożyli wniosek o wyłączenie z postępowania limanowskiej jednostki.

Z racji ujawnionych nieprawidłowości oraz informacji, które przekazują nam mieszkańcy powiatu limanowskiego, w naszej ocenie możliwe są uchybienia w działaniu lokalnej policji, dlatego złożyliśmy wniosek o jej wyłączenie z tego postępowania - przekazała nam Sylwia Śliwa, prezeska krynickiego oddziału TOZ.

Działacze TOZ w sprawę zaangażowali się po tym, jak na początku marca na terenie Rabki-Zdroju ujawniono odpady poubojowe. Wśród kości, skór i wnętrzności, porzuconych na prywatnej posesji, znaleziono kolczyki identyfikacyjne, a zawarte na nich informacje doprowadziły śledczych na Limanowszczyznę. Inspektorzy towarzystwa ujawnili w okolicy nielegalnej ubojni kolejne szczątki zwierząt gospodarskich i wytypowali inne miejsca, w których tego typu odpady mogły zostać zakopane.

TOZ wskazuje, że w całej sprawie mogło dojść do jeszcze jednego przestępstwa - znęcania się nad zwierzętami ze szczególnym okrucieństwem. W świetle polskiego prawa ubój rytualny jest dopuszczany, ale wyłącznie wtedy, gdy odbywa się na terenie legalnej ubojni posiadającej stosowne pozwolenie, z odpowiednią infrastrukturą, a dokonują go wykwalifikowane osoby. W tym przypadku warunek ten nie został spełniony, dlatego zdaniem towarzystwa sprawa może obejmować również opisane wyżej przestępstwo.

W polskich ubojniach podczas uśmiercania bydła oraz owiec i kóz powszechne jest stosowanie mechanicznej metody ogłuszania z wykorzystaniem tzw. pistoletu trzpieniowego. Takie rozwiązanie pozostawia wyraźne ślady na czaszkach zwierząt, a te które ujawniono w sprawie nielegalnej ubojni na Limanowszczyźnie, mają być ich pozbawione. To kolejna przesłanka poświadczająca, że w nielegalnej rzeźni miał być dokonywany ubój rytualny.

Kolejne pytania budzą także inne kwestie - jak wykryty przez TOZ nielegalny pobór wody z pobliskiego potoku.

Nasze towarzystwo ma podejrzenia, że w tle sprawy może być jeszcze wątek nielegalnego obrotu kolczykami identyfikacyjnymi zwierząt. Znaleźliśmy ucho z kolczykiem, odcięte ostrym narzędziem. Udało się już sprawdzić historię zwierzęcia, do którego kolczyk był przypisany - mówi inspektorka TOZ.

Zdaniem naszej rozmówczyni, wątpliwości budzą też wątki proceduralne, obejmujące środki transportu zwierząt i uprawnień do jego realizowania, okoliczności zakupu zwierząt oraz uprawnień osób dokonujących uboju, a także stanu infrastruktury i pomieszczeń do uboju.

Sprawa jest bardzo złożona. Wiele wskazuje na to, że mamy do czynienia ze znęcaniem się nad zwierzętami ze szczególnym okrucieństwem oraz zanieczyszczeniem środowiska odpadami poubojowymi - wylicza Sylwia Śliwa.

Gdzie się podziały... odpady?

Jak przekazał nam wójt gminy, na terenie której od kilku dni realizowane są czynności służb, samorząd w ramach kompetencji związanych z ochroną środowiska zamierza przekopać teren w pobliżu rzeźni, wytypowany przez Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami.

Jeden z naszych informatorów - mieszkaniec powiatu limanowskiego - twierdzi, że z działalnością obu przedsiębiorców (ojca i syna) można powiązać inne przypadki porzucania odpadów poubojowych w regionie, do których dochodziło w różnych miejscach, od okolic Nowego Sącza po pogranicze polsko-słowackie. Tego typu sytuacje w ostatnich latach były opisywane przez lokalne media.

Nasz rozmówca zaznacza przy tym, że niezarejestrowana rzeźnia nie ma możliwości legalnego utylizowania odpadów poubojowych.

Urzędowy stempel i spokój konsumenta: kto pilnuje mięsa, nim trafi na stół?

Kwestie uboju zwierząt w Polsce regulują rozmaite akty prawne - od ministerialnych rozporządzeń, przez sejmowe ustawy, aż po unijne dyrektywy.

W świetle obowiązujących przepisów zwierzęta rzeźne oraz pozyskiwane z nich mięso muszą przechodzić badania. Chodzi nie tylko o wykrycie ewentualnych chorób, które mogą mieć poważne konsekwencje dla zdrowia ludzi mających kontakt z zainfekowanym mięsem. Równie istotne jest także monitorowanie poziomu stosowanych w hodowli substancji leczniczych oraz wykluczenie obecności niedozwolonych substancji.

Dlatego też hodowla zwierząt, handel, transport, ubój i przetwórstwo objęte są stałym, obowiązkowym nadzorem inspekcji weterynaryjnej. Uprawniony lekarz osobiście wydaje urzędowe świadectwa, potwierdzające dobry stan zwierząt, odpowiednie warunki transportu i uboju, jak również spełnienie norm w zakresie przetwórstwa.

Obowiązkowy nadzór finansują hodowcy i producenci, wliczając wszystkie koszty w cenę produktu, za który płaci końcowy odbiorca. Tak skonstruowany system ma zapewnić bezpieczeństwo żywności.

Będziemy monitorować dalsze losy tej sprawy.